

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárattól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr. 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petít sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 161.

Ijesztgetés Szapáryval.

Arad, augusztus 5.

+ Keverődik a kártya, melyet az ellenzéki pártok játékosai hamisan raktak össze és a pakliból, mint valami bűvész-mesterkedés kiugrik egy magzs adutt, mely a játszmának nyomban más irányt ad. A kormánybuktatók megrémülnek a hatalmas sikertől, melyet elérték és most már remegnek attól a gondolattól, hogy hátha az övék maradna az utolsó ütés

Bécsben meg Berlinben egyszerre ütöttek meg azt a billentyűt, mely a mi ellenzéki politikusainknak minden törekvését halomra döntötte és amint kiszűl, hogy egy ismeretlen helyről váratlanul és kéretlenül Szapáry Gyula grófot óhajtanák előtérbe nyomni, rögtön igazzá válik mindaz, amit Tisza Kálmánról meg Bánffy Dezső báróról szakadatlan következetességgel akarnak letagadni a haza sorsáért örökösen aggódó tulzók.

A mese, mely bizonyára még a közjogi ellenzék is rémületbe ejti, jól van kigondolva. Hogy Bánffy Dezső báró kegyvesztetté lett a magyar képviselőházban tett nyilatkozatai miatt és már nem fogja megcsinálni az „expresse kiegyezést”, sőt nem fogja megcsinálni a választásokat sem, mert erre a nagy munkára, a mindenhez értő ezermestert: Szapáry Gyula grófot szemelték ki az egyszerre hatalomra vergődő klerikálisok.

Bajos ugyan hitelt adni az eféle dörésegeknek, de feltéve, hogy ilyesmi valami

csoda következtében valósággá válhatnék: vajjon mit érezhetnének ez esetben azok, akik most Bánffy Dezső báró közgazdasági politikáját, minden áron lehetetlennek akarják tenni?

A rémmese szerint ugyanis azért lett kegyvesztetté a miniszterelnök, mert nem hajlandó elfogadni olyan kiegyezést, melylyel a magyar nemzet károsodnék; s azért nyomul előre Szapáry Gyula gróf, mert ő igenis hajlandó volna vállalkozni arra, hogy az ilyen kiegyezést is kersztülforcirozza.

Mindenesetre nyomorult politikai kombináció az ilyen és szigoruan itélve a dolog fölött, még felségsértőnek is lehetne magyarázni, meg a királyi kegyelem megtarthatását a hazaárulástól teszi függővé. De természetesen ilyen nagy fontosságot nem szabad tulajdonítani ennek az ártatlan kombinációnak, mely végre is csak néhány napos életű szórakoztató multság és helyét néhány nap mulva egyéb izgalmas híresztelés foglalja el.

Abból a szempontból azonban, melyből a magyar parlamenti ellenzék és a magyar ellenzéki sajtó a közgazdasági kiegyezés kérdésével foglalkozik, nagyon érdekes a Szapáry-féle visszahívási mese, mert körülbelül egyike volna ez amaz eszközöknek, amelyek erkölcsi rokonságban állanak a kormánybuktatási törekvések megvalósítása közben használni szokott eszközökkel.

El kell ismernünk azt, hogy a Szapáry Gyula gróf kabinetjét Magyarországon

talán egyetlen ember sem óhajtja, de a bécsi és a berlini tudósítások mégis úgy tüntetik fel a dolgot, mintha ő Felsége ennek daczára is megbizná a volt miniszterelnököt kabinetalakítással. A klerikálisok befolyása érvényesülne állítólag ilyen irányban a *Badeni és Goluchowszky* segítségével, akiknek bizonyára érdekükben áll, hogy Bánffy Dezső bárót lehetlenné tegyék.

Arra persze nem gondol most még a német tudósító, hogy Szapáry Gyula gróf kiöböl alakítaná meg a kabinetet, ha elég merész volna vállalkozni arra, hogy Ausztria igényeit szolgálja a magyar miniszterelnöki székből. Arra sem gondol ez a jóra való ur, hogy Magyarországon hogyan lehetne az ilyen alantós törekvések mellé parlamenti többséget teremteni. Valószínűleg elhiszi Ugronéknak, hogy a Lajthán innen minden lehetséges, hogy itt az emberek nem gondolkoznak, hogy itt a választásokat névsorhamisításokkal meg erőszakoskodásokkal lehet megcsinálni.

Annyit és annyiszor olvashatta már ezeket az a német újságíró, hogy szinte természetesnek találhatja és így Badeni sikereinek erre a fundamentumra helyezi le a biztosítékát.

De ama körökben, ahol a királyi kegyelemre igazán tudnak befolyást gyakorolni, nem gondolkoznak ilyen könnyelműen. A Khuen Héderváry bán esete fényes bizonyítékot szolgáltatott amellet, hogy a liberális ellenségeinek itt kabi-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A fogadás.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Bandi: Csókolom a kezeit Miczike!
Miozi: Na hát maga már megint miért ilyen szomorú?
Bandi: (sóhajt). Baj van kérem alásan.
Miozi: Talán bizony párbaja lesz?
Bandi: Nagyobb annál!
Miozi: Hát talán megint allumpolta a havi gázsiját?
Bandi: Még annál is nagyobb!
Miozi: De hát az Istenért mondja már meg, mi az a rettenetes baj?
Bandi: Rettentő, iszonyu, kérem; sorban pártolnak el tőlem a fiuk, itt hagynak magamra. Most egy hete Pista házasodott meg, ma már megint a Béla is jegyet váltott.
Miozi (nevetve): Na hiszen ezen a rettenetes bajon könnyen lehet segíteni... kövesse maga is a példájukat!
Bandi: Nem lehet kérem... nem merek belekapni.
Miozi: Hát hogy lehet valaki ilyen nagyon gyáva?
Bandi: Nem vagyok gyáva, de tudja az Isten félek... nem merek beszélni.
Miozi: Kell is ott beszélni...! Egyszerűen elmegy ahhoz a lányhoz, a kit szeret, odaáll elébe s azt mondja neki: Nagysád én magát szeretem s ha maga is szeret, vagy vonzódik hozzám egy kicsit, akkor legyen az

én kis aranyos feleségem!... Aztán minden meg van, punktum!
Bandi: Punktum az igaz, de hát ha kosarat kapok?
Miozi: Hát akkor tovább megy és másutt kopogtat.
Bandi: Könnyű ezt mondani, de én úgy érzem, hogy nagyon-nagyon a szivemre tudnám venni az ilyen kosarat.
Miozi: Pedig ilyenre mindig el kell készülni. S aztán különösen maga meg is érdemelné.
Bandi: Már mint én?
Miozi: Maga hát!... Es tudom is határozottan, hogy fog majd egy-pár kosarat kapni.
Bandi: Gondolja Miczike?
Miozi: Nem csak gondolom, de tudom biztosan és még azt is merem állítani, hogy feleséget se fog kapni.
Bandi: De hátha mégis kapok.
Miozi: De bizony nem kap, mert magának nem való feleség.
Bandi: De bizony való és azért is fogok kapni akár százat is!
Miozi: Mennyit...? Százat...?
Bandi: Az ám... még egy felet sem!
Bandi: Fogadjunk!
Miozi: Hát fogadjunk!
Bandi: Gilt! Három csókban;
Miozi: Hohó...!
Bandi: Igen...! Ugyis tartozik három csókkal s aztán ha én nyerek, akkor tőlem fogja megkapni, ha pedig maga nyeri meg, akkor én fizetem meg a fogadást...

Miozi: Majd ha fagy, tudja... mert először is nem tartozom magának három csókkal, másodsor meg ilyenoe nem is illik fogadni, harmadsor meg úgy se kapná meg...
Bandi: (mintha nem figyelt volna szavaira): Tehát először ugy-e kérem el kell menni ahhoz a kis leányhoz, a kit feleségül szeretnék kérni...
Miozi: Igenis kérem.
Bandi: Aztán ha már ott vagyok, akkor odaállok elibe és...
Miozi: Igen... ugy...! De hát hová akar legelőször menni?
Bandi: Hová...? Hát... Izé...
Miozi: Tudja mit!? Legjobb lesz, ha egy-pár ismerőse nevét külön-külön oszúdlára írja föl s azután a kinek legelőször kihuzza a nevét, annál kezdi meg a szerencsepróbálást.
Bandi: Igen ám csak hogy én nem szeretek annyit, hogy külön-külön oszúdlákra írhatnám föl a neveiket... és aztán ha mégis megtenném, mi történne akkor, ha olyanhoz mennék kérőbe, a kit nem akarnék feleségül venni?
Miozi: Mi történnék? Nagyon világos... kosarat kapna!
Bandi: És ha nem kapnék?
Miozi: Csak ne legyen olyan nagyon elbizakodott.
Bandi: Tudja Miczike, én azt gondoltam, hogy nem bizom ezt a dolgot a sorsra, hanem annál próbálok szerencsét, akit igazán szeretek...

netet alakítani nem lehet. S ha Szapáry gróf úgy nem járna is, mint a horvát bán járt, ha akadnának is emberek, akik egy Szapáry kabinettben tárczát vállalni merészkednének, a magyar szabadelvű többség olyan ellenzékét alkotna ezzel a kabinettel szemben, hogy egyetlen napig sem maradhatna meg a hatalom polczán.

Ezt nagyon jól tudják Bécsben és Berlinben is azok, akik a viszonyoknak alapos ismerői és nagyon jól ismerik ezeken a helyeken a Bánffy Dezső báró egyenes lelkiségét és bizonyos így, hogy amit ő a magyar képviselőházban kimondott, annak megvalósításában őt hiába akarnák megakadályozni.

Belépés a kormánypartba. Dr. Matkovic Tivadar, Veszprémmegye enyingi kerületének orsz. képviselője, a Justh-Kossuth-féle függetlenségi párt tagja, belépett a kormánypartba. Matkovic 1884 óta tagja a képviselőháznak.

Románia támasza. A „Tampa“ abból az alkalomból, hogy a román király bécsi tartózkodása alatt hosszabb kihalgatáson fogadta gróf Goluchowski külügyminisztert, bővebben foglalkozik Ausztria-Magyarország és Románia egymáshoz való viszonyával. Szerinte a viszonyok lényegesen megváltoztatta Bulgária és Oroszország kibékülése és Ferdinánd fejedelem elismertetése. Romániában feltámadt a bizalmatlanság Ferdinánd és Stojlov ellen, mint akik esetleg segítségére lehetnek a szlávok előnyomulásának, Montenegró és Szerbia közeledése és a hírek, amelyek egy Oroszország védnöksége alatti Balkán-háromszövegéről szólnak, felvilágosították a román kormányt, hogy új támaszról kell gondoskodnia. Ez vezetett a Görögországgal való diplomáciai érintkezés megújítására, mert ennek érdekei Macedóniában Bulgária és Szerbia érdekeivel homlok-egyenest ellenkeznek. Az újabb események azonban megakadályozták eme kombinációk továbbfűzését. Románia tehát kénytelen volt másfelé keresni támaszt és Ausztria-Magyarország igyekszik is őt jó magatartásáért megjutalmazni. Ez magyarázza meg az ideijutó történet, meglehetősen demonstratív jellegű barátságos nyilatkozatokat és különösen azt, hogy Ferencz József király önként szándékozik Szinajába menni.

Kikkel paktál a néppárt?

— Leleplezés. —

A konzervatív Magyarország — az volt eredetileg jelszava s ezt prédikálja ma is a néppárt méltóságos és nagyméltóságú vezére. Mindenki tisztában van vele, hogy a konzervatív jelszó jó magyarra fordítva: papi és főuri egyeduralmat jelent. S minthogy e szóla minden eszköz szent, senkit sem ejtett csodálkozásba, hogy a néppárt aranygyapjas vezére iábcsókra sarándokol Luegerhez és hazája ellen uszítja a nemzetiségék féktelen elemeit.

Lueger ur azonban messze van a tocskák és rumonyok nem adnak elegendő succursust a néppárti agitációra. Kerestek tehát oly szövetséget, a kivel olcsón kikapartathatják a tüzből a gesztenyét. Ugy vélték, hogy megtalálják a szövetséget: a szocialistákban. Nem is rossz idea: a fekete reakció szövetsége a vörös reakcióval. Csakhogy, úgy látszik, felsültek fufangosan kiesztelt tervükkel, mert a szocialistáknak mégis csak derogál kezét fogni az aranygyapj sokkal.

Nehogy valaki azt higgye, hogy rossz tréfát engedünk meg magunknak, adjuk szóról-szóra azt a kommunikét, melyet a néppárt félhivatalos könyomatosa, a „Politikai Értesítő“, közöl a furcsa szövetségkeresésről. A közlemény így szól:

A néppártnak a szocialistákkal való közeledéséről, feltétlenül megbízható forrásból vesszük a következő értesítést: Az utóbbi időben a néppárt egyik lapjának helyettes szerkesztője azzal a határozott kéréssel kereste fel Silberberg Ignácot, a szocialdemokrata párt főemberét, hogy nem volna-e hajlandó a gyűlésein a szocialisták és a néppárt testvériségét hangoztatni, „miután mi is szocialisták vagyunk, csak hogy keresztény szocialisták.“ Silberberg, a ki már egy éve, hogy a mozgalmakban nem vesz aktív részt, Groszman munkaszervezéshez utasította, de előre is figyelmeztette, hogy bár mit is ígér a testvériség hirdetéséért a néppárt, a szocialisták nem fogják elfogadni. A néppárt megbízottja pár nap múlva megjelent a „Népszava“ szerkesztőségében s azt az ajánlatot tette, hogy a néppárt hajlandó a lap helyett a kanizsot lenni, ha a „Népszava“ az összes pártokat támadja, a néppárt kivételével, sőt ennek testvériségét hirdeti. A szocialisták azonban ezt az ajánlatot is visszautasították. A néppárt most több ezer példányban egy röpiratot küldött széjjel, melyben a fővárosi, különösen pedig a győri és más vidéki munkásokat arra szó-

litja fel, hogy lépjenek be az általuk létesített munkás-egyesületekbe. A szocialista párt vezető-sége ez ügyben a napokban értekezést tart, melyben azt fogják elhatározni, hogy gyűléseket rendeznek, melyeken felvilágosítják a munkásokat a néppárt szándékáról.

Egyben közli a Pol. Ért., hogy a néppárt három helyen is tart vasárnap délután népgyűlést: Kőszegen Eszterházy Ferencz gr. előklite alatt, a fehérmegyei Etyekén Apponyi Géza gr. és veszprémmegyei Lovász-Patonán Zichy Nándor gróf előklite alatt.

Vajjon beszámolnak-e ezeken a gyűléseken a szocialistákkal tett tapasztalataikról?

Forrongás a Balkánon.

— Újabb részletek. —

Megbízható macedóniai jelentések szerint az, hogy a provinciákban a görögök között vagy a keresztény lakosság más rétegében fegyveres felkelés tört ki, kizártnak tekinthető. Tény, hogy, ambar Thessaliában görög részről már hetek óta azon igyekeznek, hogy lázadást szítsanak, eddig még egy falu sem engedett a csábításnak. A benszülött keresztény lakosság teljes nyugalomban van, ellenben némely fanatikus azon iparkodik, hogy a mohamedán lakosságot erőszakosságra bírja. — Ha azonban a hatóságok teljesítik feladatukat, erről a részről sem kell veszélytől tartani. A Szalonikiban székelő főkonzulok és konzulok minden esetben latba vetik befolyásukat, hogy a kedélyeket megnyugtassák és az emisszariások meg fanatikusok keltette bizalmatlanságot enyhítsék.

A „Trója“ nevű görög hírlap ismét félhivatalosan közöli, hogy Tesszaloníából fegyveres csapatok betörték Macedóniába. A határt munkások lépték át, a kik, mint minden évben, az idén is aratási munkára mentek. Fegyverekkel nem voltak ellátva, hanem rendszeres aratószerszámaikkal. A kormány a legszigorúbb intézkedéseket foganatosítja annak megakadályozására, hogy katonai szökevények csatlakozzanak a felkelőkhöz. Tegnap azt a parancsot adták ki, hogy a katonáknak és altiszteknek este 8 órakor a kaszárnyákban kell lenniök, a szolgálatot tevő tiszteknek pedig a kaszárnyákban kell az éjszakát tölteni. Kandióból jelentik, hogy a törökök több faluból kikergették a keresztény lakosságot. — A Kandióba érkező szökevények száma ezrekre megy. Tegnap ismét 500 ember érkezett oda.

Három szigeti görögökkel telt vitorláshajó Korea mellett, az Athos kolostor kikötőjében,

Miczi: Nekem nagyon mindegy, tegyen úgy, a kogy tetszik és a hogyan jönak látja!

Bandi: Tehát először is el kell menni ahhoz, a kit szeretek... aztán oda kell állni elébe... így ni... ugy-e? (mutatja.)

Miczi: (Mosolyogva): Igenis kérem!

Bandi: (komolyan, zavarral): Aztán azt mondom, hogy én elébe állok... azaz hogy... állok elébe... vagyis... hogy...

Miczi (elneveti magát): Mit beszél?

Bandi: Igen azt mondom: én szeretem Nagysádat s ha kegyed is szeret, vagy vonzódik hozzám egy kicsit, akkor legyen az én aranyos feleségem.

Miczi (tapsol): Brávó! Látja, hogy tudja...!

Bandi: Igen tudom... azaz hogy most már kérem a választ.

Miczi Választ...? Miféle választ??

Bandi: Hát a feleletet arra, a mit most kérdeztem!

Miczi: Vagy úgy arra! (nevetve meghajtja magát) Hát kérem én igen megtisztelve érzem magam becses ajánlata fölött, de nem lehetek a maga aranyos kis felesége.

Bandi: De Miczike kérem én egészen komolyan beszéltem!

Miczi (megijedve hátrál): Komolyan beszélt? (lesüti szeméit s ruhafodraival babrál): Hát akkor én is... azaz hogy igen én is... komolyan beszéltem (Bandira kacsint)... tessék másutt kopogtatni.

Bandi (észrevette a kacsintást s reménykedve): Még nem...! Előbb főlbebesek!

Miczi (bámulva): Főlbebes...? Hová?

Bandi: Az édes mamához.

Miczi (nevetve): Hohó! Hasztalan, az is az én pártomon van!

Bandi (elkomolyodva): Biztosan tudja Miczike?

Miczi: Egészen határozottan állítom, kár is megpróbálni, okosabb lesz másnál próbálni most már szerencsét.

Bandi (szomorúan): Est pedig nem teszem meg.

Miczi: Mért nem, ha szabad tudnom?

Bandi: Azért, mert másutt is így járhatok s aztán véletlenül egy ólomdarabot találnék elkéserevésben a fejembe röpiteni.

Miczi! Olyan komolyan beszél, hogy utóbb is eltálolom hinni, a mit mond.

Bandi: Kérem én már öt percz óta mindig komolyan beszélek s ha most nem is hiszi el Miczike, majd elhiszi később, mert nem tudom, hogy az a kis ólomdarab már az első kosár után is...

Miczi (ijedten közbeszól): Bandi!

Bandi: (kalapját veszi s indul) Isten áldja meg Miczike!

Miczi: De hát hova siet?

Bandi: Magam sem tudom!

Miczi (kérve) Hát akkor maradjon még... ne menjen... hiszen még úgy se tette meg azt, a mit mondott... azt az izé... hogy is mondjam csak...

Bandi: A főlbebesést?

Miczi: (mintha nem hallaná) Tegye már le azt a kalapot (kiveszi a kezéből)

Bandi: (sóhajtva) Hiába minden,

Miczi: (hamisan nevet) Ki tudja? (halkan) Az édes mamám se szokta ám épen mindig a pártomat fogni.

Bandi: (édes sejtelemmel) Igazán mondja Miczike? (közelebb megy Miczikehez)

Miczi: (lesüti szeméit) En... én nem tudom... azaz hogy (durozsán) de hát, hogy is lehet ilyen kíváncsi?

Bandi: Nem vagyok most már kíváncsi, mert tudom, hogy ott nyerek.

Miczi: (hamisan) Csak ne bízzék még olyan nagyon.

Bandi: De bizok nagyon, sőt már akár előlegezni is merek a fogadásból (hirtelen megcsókolja Miczit)

Miczi: (durozsás haraggal) Kiállhatatlan... , tolvaj... , rabló...!

Bandi: Haragszik?

Miczi: Haragszom hát...! Még meg se nyerte a fogadást és...

Bandi: (közbevág:) Adja vissza...!

Miczi: Kiállhatatlan.

Bandi: Hát akkor visszaveszom én...! (Miczi felé közeledik;)

Miczi: (hátrálva:) Bandi, ide ne jöjjön most.

Bandi: Azért is!

Miczi: Kikaparom a szemét!

Bandi: Hát ha elmegyek most az édes mamához s megnyerem a főlbebesést...?

Miczi: (arozát eltakarva:) Akkor... akkor... talán... nem bánom...!

D. JENŐ.

horgonyt vetett. Az Archipelagus görög szigetein összetoborzott felkelők száma 300 emberre rug, kik jól felszerelvek a görög hadseregbeli tisztok vezetése alatt állnak. A felkelők Monastir Vlastetrohanták meg, hol azonban a török katonaság által földözöbe véve, kisebb csoportokra osztottak fel.

A török főváros minden hírlapjának megtiltották, hogy a Humidie kurd lovasezred Konstantinápolyba való érkezéséről bármit is közöljenek. A tilalmat azzal motiválták, hogy elejét akarják venni azoknak a nyugtalanságoknak, melyeket az erről szóló hírek a keresztény lakosság körében kelthetnének. Az említett ezred megérkezéséről azonban a lakosságnak mégis minden rétege tud.

A turini „Gazetta Piemontese“ egy konstantinápolyi táviratot közöl, mely szerint a konstantinápolyi arzenálban éjjel-nappal lázas sietséggel dolgoznak és minden jelentkező munkást felfogadnak. Ilyen módon nem sokára egy páncélos, három czirkálós és két torpedóhajót fognak elkészíteni. A portának a hatalmak gyámolításába vetett bizalmát jellemzi a török hivatalos lap cikkeinek a nyelvezete, mely a krétaiakat a blóknaak és gyilkosoknak nevezi és hosszú közleményeket hoz a fölkelők erőszakoskodásáról.

Tanulmányok a kiállításból.

(A nagy iparsarnok.)

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 4.

Ezredévi kiállításunknak, melyről a művelt világ oly elismerőleg vett tudomást és a melyre mi is mindenkor büszke önérzettel tekinthetünk vissza, ozenrumát vagyis jobban mondva Magyarország iparának nagyszabású kiállítását a monumentális iparsarnok képezi.

A mint a király utozai második stilszerűleg dekorált bejárathoz érkezünk, szemben látjuk a korzót övező, hatalmas épület kupoláját a messzire tündöklő magyar koronával.

A 1886. évi kiállításra már ugy készült, hogy állandó legyen és azóta csakugyan folytonosan használtatott mezőgazdasági és ipari produktumaink kiállítására. Mostani terjedelme felülmúlja a régi ténfogatot és dacára a megnagyobított méreteknél, nem volt képes befogadni hazai iparunk termékeit úgy, hogy külön csarnokokat kellett emelni a sokszorosító és nyomdai iparnak, a járművek iparának, a zenészetnek, a malom-, fém-, vas-, vegyészeti- és ezukoriparnak, s ezeken kívül még egyes nagyobb iparosok, gyárosok és megyék is külön pavilonokat építettek.

A régi iparsarnok négyzet alakú volt, a sarkokon egy-egy kiugró pavillonnal a négy főégtáj irányában egy-egy kapuval. Az itt vázolt építkezési rendszer nem változott, csupán a méret nagyobdott és új díszítést nyertek egyes alkalmazott új olaszre-neszansz stíl által. A díszkapu motívumai a Cézárook korából valók és hű utánzatai az ó-kori diadalkapuknak. A középen emelkedő 48 és fél méter magas kupola, mely az egész épületnek igazi koronáját képezi, új, tiszta reneszansz.

A kibővített részek nem képeznek szilárd alkotást és a kiállítás berekesztésével lebontásra kerülnek; de a toldások oly sikerültek, úgy hozzásimulnak a főépülethez, mint ha vele ugyanazon időben és egyszerre épültek volna.

Bár mindegyik kapu díszes és nagyméretű, a főbejáratot mégis a nyugotról, a korzó felől levő képezi, melyhez díszes lépcső sor vezet, melynek jobb felén hatalmas piramis emelkedik a tövében elhelyezett szökő, illetve artési-kuttal.

Ezen kapun lépve be a csarnokba, szem-

ben találjuk a XIII. csoportú anyag- és üvegipar rendkívül gazdag tárlatát, melynek 910 négyzetméternyi terület tartatott fenn. Innét a kupola felé haladva, mely alatt a szökőkut sugara locsogtatja kristály tiszta vizét, az arany, ezüst és diszma árúk káprázatos csoportja köti le figyelmünket, mely 670 négyzetméter területet foglal el. Még tovább haladva a Löwi özeg posztógyárának két, működésben levő gépe és azok háta megett a gyár gyönyörű diórámája gyönyörködteti a szemlélőt. Igazán mulasztást követ el, ki ezen festői szép képnek a megtekintését figyelmen kívül hagyja. A gyár körül találjuk a szövőfonó- és bőripar kiállítását. Ezen iparágak foglalják el a legnagyobb területet, a mi 3850 négyzet méternek felel meg.

Az egymást keresztező utozák dus tárlatai úgy hívogatták, úgy marasztalják az embert, hogy alig tud megválni és betelni nézésükkel. Van is itt látogató s néha oly nagy a tolongás, hogy alig-alig lehet pár lépésnyire haladni. Belefárad, nem! a kimerültség, a leruskadásig elcsigázza a zarándokokat, kik lihegve foglalnak helyet egy-egy széken, vagy kanapén, de azért tovább tipegnek, tovább fáradnak s ha az esti harangszó 7 órakor nem jeleznél, hogy a mai napon vége a gyönyörködésnek, még tovább is ott barangolnának.

Rendkívül érdekes a butoripar és dekoratív lakás-berendezések kiállítása, melyek szebbnél-szebb szobákat tárnak az érdeklődők elé. Vén itt rokokó, árnyiv, góth, román, reneszansz és eredeti magyar stílusban berendezett szoba. Egyik fényesebb és izlése- sebb a másiknál. Műasztalosaink, esztergályosaink, kőfaragóink és kárpitosaink egymással versenyre kelve, mindent elkövettek, hogy ezt a kiállítást minél fényesebbé tegyék és nagy világnak bemutassák verseny képességüket és a butoripar mai fejlettségének nívóját.

Itt található a fény és pompától ragyogó iparművészet tárgyai. Valóban zavarba jön az ember a Faragó Odőn által tervezett remek művek, Híbyán zománc-email és Oskó miniatúr email tárgyainak szemléleténél, hogy az emberi lángész, a kézi ügyesség mily magas fokú ügyességre képesít.

A butoripartól délre eső részen, a baloldali pavillonban látható a ruházati és élelmezési ipar. Két folytonos működésben álló gép köti le a figyelmet. Az egyik a nyers chokoládé feldolgozását mutatja be, a másik virslit készít. A gép egyik részébe tétetik a nyers hús és a másiktól már a teljesen kész és forró tormás virsli hull a medencébe.

A nagy iparsarnoknak ez a vázlatos képe. Hogy mi minden van itt felhalmozva, annak felsorolása inkább katalógusba, semmint hírlapi cikkelybe való és így ettől fölmentve érezzük magunkat. De kiegészítésül megemlítjük, hogy előtte terül el a már többször említett korzó, melynek végén van a bűvös szépségű fontaine lumineuse, a színes szökőkut, mely körül estenkint annyi néző csoportosul és kitogyhatlan gyönyörűséggel szemléli a felszökő 100 meg 100 színváltozóval tündöklő hatalmas viaszugarakat, a nagy iparsarnok kupolájának koronájában elhelyezett villamos reflektor által nappali fényvel megvilágított szoborosoportozatot, mint a szökőkut remek díszét.

Ha minden elmosódik is emlékezetünk-ből, a mit az ezredévi tárlaton láttunk, a fontaine megmarad emléktünkben sirunkig. Ezt elfeledni, reá nem emlékezni egyetlen is lehetetlenséggel.

RÉBUSZ.

Halál a lókereskedőkre!

Az „Arad és Vidéke“ 175-ik számának hasábjain a „Katonai lóvásárok“ cím alatt egy meglehetősen guillotín ízű cikk látott napvilágot, mely nem kevesebbet követel a „kis tenyésztők“ érdekében, minthogy a „lócsiszárok“ a katonai lóvásárokból egyszerűen tiltásának ki, sőt fejtegetéseiben egyáltalán tüzet és vasat hirdet a kereskedelem ez ága ellen.

Azok, kik ez ország közigazdasági és kereskedelmi helyzetével tisztában vannak, kik ítéleteikben és az esetleges javítási módok komtemplálásában a tájékozatlanság és az ebből folyó egyoldalúság helyett a megfontolás, alapos ismeret és józan kritika mértékét alkalmazzák, legalább is fejet osóválnak cikkirő azon naivitásán, melylyel a katonai lóvásárok minden tekintetben általa is kedvesnek elismert eredményeiből kifolyólag tüzet-békhát kiált az ezen eredményt előidéző vagy legalább is nagy mértékben előmozdító lókereskedők ellen.

Hiszen cikkirő a katonai lóvásárok ama célját, hogy a hadsereget alkalmas loányaggal lássák el, teljesen elérve látja, sőt kijelenti, hogy a hadsereg lóanyaga tekintetében talán az összes nemzetek között állunk, csak azt panaszolja, hogy ezt a minden tekintetben megfelelő, sőt kitűnő, a külföld előtt is elismerésben részesült loányagot a „lócsiszárok“ szolgáltatják, mert ez által a katonai lóvásárok másik célja: a lovaknak közvetlenül a kis tenyésztőktől, azután nagyobb ménes tulajdonosoktól való beszerzése kárt szenved.

Hát hiszen a tenyészgazdák érdekeit előmozdítani emberbaráti sőt hazafini kötelesség és cikkirő nemes érzületét e törekvés konstatalása mindenestre fényesen dokumentálja, csak az a bökkenő, hogy az út, a mód, melyet cikkirő e törekvés kivitele érdekében kijelölt, nem felel meg a célinak, sőt annak rivalisa, a mennyiben a katonai lóvásároknak cikkirő szerint is elért első célját is veszélyezteti.

Mert vegyük csak a konkrét valót úgy, a mint az időről-időre ismétlődik. A lókereskedő megveszi a tenyészgazdától lovát akkor, mikor az azt eladásra szánta, tehát mellőzheti. Hogy ez az igénytelennek látszó tény mily előnyt rejt magában a tenyészgazdára nézve, legszembetűnőbben kiviláglik azon — cikkirő által óhajtott — körülmény teljesítés esetén hogy nem lép érintkezésbe a lókereskedővel. Mert amint a gazdaságból az eladásra szánt ló mellőzhető, annak további eltartása a gazdára nézve terhelő költséggel jár s előnyt ugyan nem, de kárt mindenbizonynyal rejt magában.

De hiszen ott a katonai lóvásár, ha lókereskedőn kívül más vevője a költséges eltartás folytán megdrágult lovának nem akad, majd értékesíti ott. A gazda tehát jól tartja lovát, vérmes reményei fejében nem riad vissza nagyobb áldozatoktól sem, hiszen majd meghozza a katonai lóvásár. De mi történik? A katonai lóbevásárló bizottság megvizsgálja a lovat és aztán mélyen sajnálkozva a gazda tájékozatlanságán, a lovat a legtöbb esetben mint alkalmatlant visszautasítja.

Mert hogyan történhetnék meg ez a laikus tenyészgazda egy-két lovával, mikor azon a lókereskedőn is megesik, ki sok évi fáradsággal szerzett tapasztalata dacára, nagy utánjárással, kitartó szorgalommal és üzleti tökéjének az aránytalanságig nagymérvű kockázatásával állítja össze messze vidékekről loányagát.

Az a tenyésztő nem képes megbírálni, hogy loányaga mily csúznak felel meg, vajjon katonai fényűzési, gazdasági célra vagy egyéb igavonásra alkalmas-e és nem is rit-

kán épen ezen ellenkező czélokra neveli fel lovait.

Ilykép aztán a katonai lóvásárok gyűlése helye a tájékozatlan tenyészgazdák mindenre inkább, csak katonai czélokra nem alkalmas lovainak s a lóbevásárló bizottság előtt a csak sejtéseken alapuló választék áll, holott a lókereskedők ismerete és tapasztalata folytán ha nem is tökéletes, de az előbbinél mindenestre megfelelőbb választék áll rendelkezésre.

Már most ha arról van szó, hogy ily körülmények között a katonai lóvásárok eddig elért sikereit mi mozditja inkább elő, ha meghagyjuk avagy kizárjuk a lókereskedőket, az egyszerű logika szabályait követőnek nem kerülhet nagy fejtörésbe a megfelejtés annál is inkább, mert épen a megfelelő választékot szaporítja a lókereskedő az által is, hogy nem csak a katonai czélokra általa alkalmasnak talált lovakat veszifmeg a tenyészgazdától, hanem az alkalmassá tehető lovakat is, melyeket aztán minden erejéből igyekszik olykép nevelni és javítani, hogy az a czélnak szintén megfelelő legyen s a bizottság ítéletének megfelelően.

E tényből csak elvitáztatlan az, hogy a lókereskedő megkönnyíti a megfelelő loanyag beszerezhetőségét, előmozdítja a lótenyésztő érdekét. Tehát épen a katonai lóvásárok két czélja érdekében elvitáztatlan szükség a lókereskedőknek nemcsak fenntartása, hanem a működésük által létrehozott üdvös eredményeknél fogva támogatásuk is, mert hogy ezen kedvező eredményekért meynyit kockáztatnak ők, azt statisztikailag ki lehet mutatni, a lókereskedők 60—80 százaléka megy tönkre csak azért, mert a kis tenyésztőktől megvett lovak a kijelölt czélnak meg nem felelő, vagy időközben bekövetkezett fogyatkozások miatt, a lókereskedő nyakán maradnak, mikor is azokat potom árón kénytelen tovább adni.

(Folyt. köv.)

Z. L.

IDÓJÁRÁS.

Légyvadász: reggel 7 órakor 761.5 milliméter, délután 3 órakor 759.5 milliméter. Mőmérés: reggel 7 órakor C° + 21.5, délután 2 órakor C° + 30.4. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. B, délután 2 órakor DN. 3. Felhőzet: reggel derült, délután többnyire derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDÓJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 6. —

Változó felhőzet. — Meleg. — Zivatarok.

HIREK.

Arad, augusztus 6.

Napirend:

Augusztus 6. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Ur színe változása. — Protestáns naptár: Ur színe változása. — Görög-keleti naptár (juliuss): Anna. — A nap két 4 óra 46 perccel, nyugszik 7 óra 24 perccel. — A hold két 1 óra 16 perccel, nyugszik 6 óra 24 perccel.

Augusztus 8. Gyógyász-egyesület aradi járásának gyűlése Aradon.

Augusztus 12. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Augusztus 16. Alsó Fehér-Kőrös ármentesítő társulat gyűlése Borosjenőn délelőtt 9 órakor.

Augusztus 18. Az amerikai szőlőtelep szövetkezet közgyűlése délelőtt a kereskedelmi és iparkamarában.

Augusztus 19. Jegyzőválasztás Borosjenőn.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van azerdán és azombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola földszint.

Vonatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonat reggel 8.—, d. e. 11.20, este 9.35, tehervonat személyszállítással d. e. 8.56, gyorsvonat 8.18 d. e. Csabáról: 5.10 reggel naponta, 12.— délután (csak pénteken.) Tóvis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. e., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.02 este, 3-borsing: Személyvonat 2.30 d. e., Radnáról: 6.55 reggel (csak vasárnap, ünnepnapok és búcsúnapokon.) Temesvárról: Személyvonat 6.20 reggel, 11.25 d. e., vegyesvonat 5.— d. e. Szeged felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.45 d. e., vegyesvonat 4.10 d. e. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.35 reggel, 4.50 d. e., vegyesvonat 11.55 d. e. Mezőhegyes felé: Vegyesvonat 8.20 délután.

Vonatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 8.05 reggel, 8.17 d. e., 8.55 d. e., gyorsvonat 6.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7.— reggel.

Szolnokról: 8.47 este. Tóvisről: Személyvonat 8.55 este, 8.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnep, vasárnap és búcsúnapokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. e. 8.12 tehervonat személyszállítással. Temesvárról: Személyvonat 8.44 d. e., 10.55 este, vegyesvonat 0.43 d. e. Szegedről: Személyvonat 8.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 8.08 d. e., 6.31 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. Mezőhegyesről: Vegyesvonat 12.50 délután.

A miniszter elutazása.

— Saját tudósítónktól. —

Az a rövid idő, melyet Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter az aradvidéki szőlőtelepek megtekintésére szánuhatott, a tegnappal lejárt. Kevés volt ez az idő ahhoz, hogy a népszerű miniszter a hegyalját alapos és mindenre kiterjedő tanulmány tárgyává tegye, habár buzgalma és ügyszeretete ezen segített azzal, hogy információk, felvilágosítások útján szerzett ismereteket azon állapotokról, melyeken esetleg segíteni és javítani akar.

De kevés volt ez a pár nap ahhoz is, hogy a város polgársága rokonszenvét és vonalmát úgy a miniszter, mint Hieronymi Károly, az agrár bank igazgatója iránt, kinek nevét belügyministersége alatt tett működése ismertté és rokonszenvéssé tette, kifejezhette. Különbben e tekintetben a miniszter határozott kívánsága némileg gátat szabott e rokonszenvnyilvánításnak, teljes inkognitóban kívánván maradni, s még lejövetele előtt sürgőnyileg kérve Fábian László főispánt mindennemű ünnepélyes fogadtatás mellőzésére. De mindennek dacára is úgy a pályaház peronján, mint Barozskán és Ménesen nagy éljenzéssel fogadták őt s egész útjában mindentív nagy néptömeg kísérte.

Kedden délután a barozskai szőlő telepet és a ménesi vinczellériskolát tekintette meg a miniszter, honnan csak éjjel 11 órakor tért vissza Aradra külön vonaton.

Tegnap reggel valamivel félt nyolc óra után kocsiba ült Darányi Ignác miniszter Fábian László főispánnal, hogy a 8 órai gyorsvonattal visszautazzék a fővárosba. Kiséretében voltak: Hieronymi Károly, Fejér Miklós az országos szőlőoltványtelep igazgatója, Szathmáry Gyula alispán, Salacz Gyula polgármester, Sarlott Domokos főkapitány, Végh Aurél jószágigazgató, Vásárhelyi Béla, az arad-osa-nádi egyesült vasutak vezérigazgatója, Dobokay László miniszteri tanácsos, Solymosy Lajos br. Bohus László báró és Vargha Imre, a szőlőoltványtelep vezérigazgatója.

Indulás előtt a miniszter szívélyesen köszönte meg a küldöttségnek a kalauzólást s a látottak felett újól a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott.

Mikor pedig a vonat elindult, harsány éljennel bucsuzott el a társaság az előkelő vendégektől.

Magyar nemesség egy katonának. Mint a hivatalos lapban olvassuk, a király az Aradon is jól ismert Neohwalsky József vezérőrnagynak és törvényes utódainak a magyar nemességet adományozta a „csókaköi“ előnévvel.

Lapunk felelős szerkesztője hosszabb szabadságról hazaérkezvén, a lap vezetését tegnap ismét átvette.

Disz-zászlóal a király körül. Irtok hogy a Vaskapu megnyitási ünnepélyein Ő felsége kíséretében több uralkodó és külföldi hatalom képviselője fog megjelenni. A koronás vendégek mellé Waldstädten János br. tábor-szeruny, hadtestparancsnok egy disz-zászlóal-jat rendel ki, a mely az ünnepélyek alatt állandóan jelen lesz s a kellő disz-őrséget szolgáltatja. Mint legjobb forrásból értesülünk, a

hadtestparancsnok intézkedése szerint ebben a kiváló kitüntetésben a Fehértemplomon állomásozó csász. és kir. 83-ik gyalogezred részesül, melynek legzászlásabb tisztjeiből és legényeiből állítják össze a zászlóaljat. Az említett ezred legénysége egy főig magyar, vasmegeyi fiuk valamennyien. A disz-zászlóalj parancsnoka Juhász őrnagy lesz.

Aradi zsűri-tagok Budapesten. A kiállítási zsűri ma tartja Budapesten alakuló ülését, melyen az összes csoportok jelen lesznek. Részt vesznek ez ülésen az aradi zsűri tagok is, kik tegnap tegnap már felutaztak a székes fővárosba. Az aradiak között vannak: Vásárhelyi Béla a szőlészeti, Nádasdy Ferencz gróf és Domány József a borászati és Rart Lajos a ruhászati iparcsoportban.

Az aradvárosi adókvető bizottság működése. Az aradvárosi adókvető bizottság folyó hó 7-én délelőtt 9 órától kezdve a köfaragó, kömives, könyvda-tulajdonos, könyvkereskedő, kölcsönkönyvtár tulajdonos, könyvkötő kölcsön-közvetítő, kötélgyártó, közsörüs, kövező közjegyző, küldöncz és lakatosok III. oszt. ker. adóját fogja megállapítani.

Vizjogi tárgyalás a városházán. Az aradi szennyvizek levezetésére szolgáló vízművek engedélyezése tárgyában tegnap délelőtt 10 órakor vizjogi tárgyalás volt a városháza tanács-termében, melyen Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester elnöklete alatt jelen voltak Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispán, Ujlak József kincstári ügyész, Sohó Sándor főerdész és Marossy Ferencz m. kir. kincstári erdőmester a kincstár képviselőiben, Bende Godfréd a mezőhegyesi élőviz osztorna társaság képviselőiben, Papp Elemér mérnök az aradi kulturmérnöki hivatal nevében, Reichert Károly ügyész a város képviselőiben. A vízműveknek az elnök által előterjesztett tervezet szerinti létesítése ellen egyik fél sem tett kifogást, minél fogva azok a terv szerint készünek el. A vízművek különben hova-tovább már készen is vannak, mert a munkálatok megkezdését az első fokú hatóság már előzetesen engedélyezte azon okból, hogy augusztusban megnyithatók legyenek.

Százazéri ülés. A százazér osztályozó bizottsága — mint tudósítónk írja — kedden délután ülést tartott Szegeden Novák József elnöklete mellett. A bizottság nagy többséggel a volt ötös bizottság által még a múlt évben megalkotott osztályozási tervet fogadta el. Egyben azt is kimondták, hogy miután az elfogadott javaslat a folyó évben nyert pótárterre ki nem terjeszthető, az osztályozási műveletet csak akkor hozzák nyilvánosságra, ha az ezekre vonatkozó osztályozás is elkészül.

Szabadságon. Jóó Béla alkapitány kihágási bíró tegnap kezdette meg két heti szabadságidejét, mely idő alatt őt Berencz Ferencz rendőrhadnagy helyettesíti.

Aradváros közigazgatási bizottsága folyó hó 7-én, azaz pénteken délután 4 órakor tartja ülését a városháza tanács-termében.

Városi közgyűlés Makón. Makó város képviselőtestülete augusztus havi ülését — mint tudósítónk írja — kétfőn, a hó 10-én tartja meg. A közgyűlés a tisztikar némely tagjánál előfordult botrányos dolgok miatt igen zajosnak ígérkezik.

Ellenőrzési szemlék. A cs. és kir. 83-ik hadkiegészítési kerületi parancsnokság már megállapította a közös hadsereg tartalékos legénység felett tartandó, idej ellenőrzési szemlék programját s tegnap át is küldte Aradvármegye alispáni hivatalának hozzájárulás végett. A szemlék két bizottság fogja végezni a következő sorrendben: Vingaó október hó 8., 5. és 6-ik napjain, Uj-Aradon október 8., 9., 10., 12. és 13-ikán, Lip-

pán október 15., 16., 17. és 19-ik napjain, M. Radnán 20. és 21-én, Soborsinban október 23. és 24-ön Pécskán október 26., 27. és 28-ik napjain; a második bizottság így fog működni: Elekén október 2. és 3-án, Kisjeneden október hó 6., 7., 8. és 9-ik napjain, Nagy-Halmágyon október 12. és 13-ikán Borossabeszen 15. és 16-án, Borosjeneden 19. és 20-án, Ternován 22. és 23-án, Világoson október 26., 27. és 28-ik napjain, Aradon október 19., 20., 21., 22., 23. és 26-ik napjain. A főellenőrzési szemlékről elmaradtak utóellenőrzési szemlén jelenhetlen meg az aradi várban. Ennek határnapjai Arad városára vonatkozólag november 12, valamennyi többi sorozó járásra vonatkozólag november 21. és 22-ik napjain.

— Anyakönyvezetők kinevezések. A m. kir. belügyminister Arad vármegyében a gyoroki anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetőhelyettesé dr. Klein Béla körorvost, a marosszlatinai kerületbe pedig anyakönyvvezető-helyettesé dr. Faludi Mór gyári orvost nevezte ki és mindkettőt a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— Aradi bakák a hadgyakorlaton. A XVII. hadosztály őszi nagygyakorlatai, melyben az aradi 33., továbbá a 46., 37., 39. és 101. gyalogezredek vesznek részt a megfelelő lovaság, tüzérség, műszaki egészségügyi és élelmezési csapatokkal, amint lapukat tudósítják, e hó 26-án Margitta és Székelyhid, illetve Margitta és Kőbölkut között, a Berettyó és Ermellék dombjait alá határolt, e ozéira kiválóan alkalmas terepen fognak lefolyni. A törzskar székhelye Margitta lesz, míg a csapatok zöme a falvakban lesz elszállásolva. A hadgyakorlatok előjelei Székelyhid környékén már most is észlelhetők és élénké teszik ezen anyyira változatos és szép vidéket. A mezőkön gyakran látni már most is katonatiszteket, hol kocsin, hol gyalog, térképpel a kezükben: tanulmányozzák a terepet, sőt a mult napokban Cenerelain de Granay Emil tábornok egész kísérettel járt arra.

— A szárazéri társulat ülése. A szárazéri társulat tizenegyes bizottsága Szegeden tegnap délelőtt 10 órakor Novák József uradalmi főügyész elnökle mellett ülést tartott az ártéri osztályozásra és becslésre vonatkozólag. A felső és alsó birtokosok közötti érdekeltesítés képezte a válságot, amely megoldásra került. Az ülésen részt vettek: Lázár György dr. szegedi h. polgármester, Széll György makói polgármester, Vancsó Gyula a Battyány uradalmak ügyésze, ifj. Dáni József, Gorzó Imre, Pribék István és Henne főmérnök. A bizottság annyiban hozott nagyfontosságú határozatot, a meunyiben az új ártéri osztályozás és becslés elrendelésének módosításával, mire a felsőbb birtokosok indítványára ozélozott, szótöbbséggel elfogadta osztályozási alapul és kirovási kulcsul az előzőleg működött ötös bizottság igazságos és méltányos kirovási javaslatát s így e javaslat fog a felszólamlási eljárás és további hatósági intézkedés alapjául szolgálni. Ennélfogva remélhető, hogy a szárazéri társulat rég húzódozó kincs ügye végre valahára megoldást nyer s a társulat ekként autonómikus szervezetébe léphet.

— A két Galgóczy. Galgóczy Tivadar a nagyszabeni volt hadtestparancsnokot, kinek elhunytáról tegnap távirataink között adtunk hírt, sokan összetévesztették Galgóczy galiczi hadtestparancsnokkal, így egyik lapjárunk is azt írja, hogy az elhunyt Galgóczy Tivadar, a magyar közönség előtt, a bratkoviczei huszárok tavalyi esete óta — mikor Vészy és Salamon Odön hírlapírókkal is afférje támadt — nem örvendett népszerűségnek. Laptárunk tehát szintén összetévesztette Galgóczy Antalt, ama bizonyos affér hőst, Galgóczy Tivadarral a m. elhunyt hadtestparancsnokkal,

ki pedig éppen egyike volt a legmagyarabb érzelmi katonai parancsnokoknak.

— Örökre elaludt. Vétkes gondatlanságnak lett az áldozata egy makói 3 éves kis fiu. A szülők — Juhász Antal és neje — a mezőn dolgoztak, a fiu pedig nagyanyjánál volt. Az öreg asszonynak morphiumpot rendelt az orvos, ezt itta meg a kis gyermek egy vigyázatlan pillanatban. Estig aludt a kis fiu. de délután is kiába költögettek, már akkor nem lehetett rajta segíteni. A halál 8 óra körül állott be. A kis halottat kórházba szállították s boncolás után ma délelőtt fogják eltemetni.

— Kirtartó öngyilkosjelölt. Makóról távirja levelezőnk, hogy tegnap délután ott a Marosba akarta ölni magát egy asszony, Mágóri Erzsébet a neve az öngyilkos-jelöltnek, a kinek két isben is kiába nyujtott a kisélyt, mert a feléje nyujtott csáklját kétszer is előkte magától. Körübelől 800 méternyire vitte le a sebes folyó az asszonyt, a nélkül, hogy elmerült volna, mikor egy rendőr ugrott be a vízbe érte s hajánál fogva húzta ki a partra. Az asszony tetének okán a rendőrség előtt elhagyatottságot mondott.

— Öngyilkos kocsis. Ilk Iván aradi kocsis legény valami miatt nagyon megunhatta ezt az életet, mert könnyű szerrel dobta azt el magától. Szolgálatban ez idő szerint nem állván, a válaszó utoza 59. számú házban bérelt lakást s ott is hajtotta végre már régóta tervezett szándékát. Napok óta a szomszédok bizonyos bus komorságot vettek észre rajta, de azt betegségének tulajdonították, melyről minden egyes alkalommal elkeseredve panaszkodott. Hétfőn este felment a szőnapadlásra s mivel másnap feltűnt a szomszédoknak, hogy az öreg kocsis egész nap sem nem látták, sem nem hallották, rosszat sejtve keresni kezdték a ház tájékon s végre a padláson kutató leány meg is találta őt egy gerendára felakasztva. Levágták a holttestet s a rendőrség intézkedése folytán a felső temető halottas házába vitték.

— Ujjonczok és póttartalékosok bevonulása. A hadügyministerium rendelete folytán az idén az ujjonczoknak, valamint a póttartalékosoknak nem mint rendszeren október 1-én hanem október 4-én kell tényleges szolgálatra, illeözleg katonai kiképzetésre bevonulniok, kivéve az egyéves önkénteseket, kikre ezen kivétel nem érvényes.

— A Maros áldozatai. Kedden este egy öreg napszamos, Vadló István holttestét fogták ki Makónál a Marosból, mint tudósítónk távirja. Az öreg még reggel 4 órakor eltűnt onnan hazuról s nem lehet kideríteni, hogy öngyilkosság vagy szerencsétlenség okozta-e halálát. — A Makóval szomszédos Lelen egy kis leány: Benkő Teréz lett áldozata a Marosnak. A 13 éves leányt fürdés közben ragadták el a hullámok s mire kimentették volna, már halott volt.

— Aki a testvérét meglapta. Együtt lakott Kovács Mátyas aradi vasuti alkalmazott a bátyjával Kovács Ferenczcel, ki ugyan a csavargáson kívül mivel sem töltötte el az egész napot, ez pedig a mai világban mitsem hozván a konyhára, bizony a bátyja csak teher volt az amugy is vagyontalan Kovács Mátyasón. De hát a bátyja mégis csak bátyja, gondolta magában a jó testvér és tartotta tovább parasita lakótársát. Tegnap azonban olyan formásu felfedezésre jutott, hogy belátta, miszerint nem érdemli meg az a rossz ember a jószágát. Tegnap ugyanis, míg ő aludt, Kovács Ferencz 36 forint értékű tulla eztét óráját sebözöl kilopta s alig egy negyedóra mulva, hogy a káros felébredt, már zálogba csapta s a zálogszédulát egy hordárnak 1 forintért eladta. Nagy utánjárással tudta csak meg Kovács Mátyas órája odyszeját, mivel azonban a tolvaj egész eltűnt a szemé elöl, a rendőrséghez fordult, hogy állítsa elő.

— Ki akar posta-segédttázt lenni? A nagyváradi kir. posta-és távirda igazgatóságától az alábbi értesítést vettük: Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur Ö Nagyméltósága a posta és távirdánál kezelési szolgálatra alkalmazandó és a II-ik fizetési osztályban 500 forinttól 700 frtig emelkedő fizetéssel, továbbá az 1893. évi IV. t. cz által megállapított lakbér illetményekkel javadalmazott posta és távirda segédttisztek kiképzésére f. évi szeptember hó 15-től kezdve a nagyváradi posta és távirdaigazgatóság kerületében a debreczeni és nyiregyházi posta és távirdahivataloknál hat hónapra terjedő gyakorlati tanfolyamok létesítését rendelte el. Ezen tanfolyamokra hallgatók felvételnek, 1. első sorban az 1873. évi II. t. cz. 5 §-a értelmében kisebb hivatalnoki alkalmazásra igény jogosultsággal bíró igazolványos katonai altisztek, 2. postamesteri vagy kiadói minőségben szolgáló oly férfiak, kik a gymnasium, reál vagy polgári iskola negyedik osztályát, vagy ezekkel egyenrangú más iskolák megfelelő osztályait elvégezték, 3. ugyanezen iskolai előképzettséggel bíró és 18-ik életévüket meghaladott más férfi jelentkezők, végül ha ily pályázók kellő számmal nem találkoznak, 4. a fenti iskolai előképzettséggel bíró, 16-ik életévüket betöltött ifjak is. A felvételre megkivántatik továbbá annak igazolása, hogy folyamodó a) a 35. életévet még nem haladta túl; b) magyar állampolgár c) a magyar, illetve, ha horvát-szlavonországi illetőségu, a horvát nyelvet szóbau és írásban teljesen bírja; d) fedhetetlen előéletű b) a posta és távirda-szolgálatra testileg is teljesen alkalmas, mely körülmény közhatalosági orvosi bizonyítvánnyal igazolandó. A tanfolyam hallgatói beiratási és tandíj fejében Tíz (10) forintot kötelesek fizetni s e díj lefizetése alól csak az igazolvánnyal bíró katonai altisztek mentetnek fel. A tanfolyam szabályszerű bevégezése és az előirt szakvizsga letétele után a hallgatók posta és távirda segédttiszti állásra nyerne képesítést, illetve a posta és távirda segédttisztek létszámába vételnek fel s tanusítandó magatartásuk és haszonvetőségükhöz képest neveztetnek ki segédttisztekké; a 4-ik pont alatt említett hallgatók azonban kinevezetésére csak 18-ik életévük betöltése után számíthatnak. Felhivom mindazokat, kik ezen tanfolyamokba belépni óhajtanak, hogy saját kezűleg írt, születési, orvosi, erkölcsi és iskola bizonyítványokkal keltősen felszerelt kérvényeiket f. évi augusztus hó 31-ig és pedig a már közszolgálatban állók rendszer előjáróságuk után, a többiek pedig az illető szolgabíró vagy polgármester közvetítésével a fennebb említett és a tanfolyam helyére nézve illetékes posta- és távirdaigazgatóságnál nyujtsák be.

— Koszoru megváltás. Néhai Plesch Hermanné ravatalára szánt koszoruk megváltása fejében Pohl Odön ur a „népkönyha” javára 5 forintot adományozott. — Néhai Plesch Hermanné ravatalára szánt koszorú megváltása fejében Nagy Farkas és neje a „népkönyha” javára 5 forintot, továbbá az „izraelita négyelet” javára szintén 5 forintot adományoztak, mely nemesszív adományért az elnökség nevében ez uton is hálás köszönetet mond Neuman-Fürst Mária.

— Öngyilkos tüzér. Lippáról táviratozza tudósítónk: Vág János csanád-apátfalvai illetőségu tüzér, ki jelenleg a lippai gyakorlatokon vett részt, tegnapelőtt, ismeretlen okból felakasztotta magát. — Mire észrevették, már nem élt.

— A haldokló titka. Egy borkereskedő, aki ezt az üzletet harmincz esztendeig folytatta, haldoklott. Odahívja fiát a halásoságyához és remegő hangon így szól:

— Edes fiam, mielőtt örökre itt hagynálak, egy óriási titkot akarod rád bizni. Jegyezd meg, gyermekem, hogy szőlőből is lehet bort csinálni.

— Szalmakalapot a lovaknak. Addig hangostatták az állatok védői, hogy a lovakat kalapok által meg kell óvni a napszúrától, a mig végre is foganaja lett buzgó agitációjuknak. Hannoverából írják, hogy ott a városi serfözde lovai meleg napokon fejükön csinos szalmakalappal az új helyzethez illő komolysággal ballagnak végig az utcán. A becsületes lófejek rendkívül komikusan festenek a kokett kalapok alatt s a merre csak elhaladnak, a nép a fiu de siéle hásiálatokat zajos ovációkban részesíti. Képzeltető mennyire sajnálják a derék állatok, hogy a rokonszeve nyilvánítását kalapemeléssel meg nem köszönbetik. A századvégi divatnak hódoló állatok közt nem utolsó helyet foglalnak el a fülönfüggőket viselő birkák sem, a melyeneket az Előementén itt ott láthatni. Nem valami nagy érték

képviselő földn-függőkről van szó s nem is díszl viselik az ékszer, hanem azért, hogy a különböző függők által legelő társaitól meg legyenek különböztethetők. Ugyancsak ezen a vidéken szokásban van az is, hogy az állatok tőgyét a bárányoktól megóvándók, kis szákokkal veszik körül; erre a célra pedig bámulatos leleménységgel a tehetősebb gazdák nő pompadourokat használnak. És az a szegény „birka“-tárelmű állat mindent készséggel tűri.

— **A pécsi katasztrófa.** Pécsről telegrafálják, hogy Biederma n n Rezdő lovag baranyamegyei földbirtokos Ischből 1000 forintot, Meszlényi Gyula szatmári püspök 100 forintot küldöttek Kardos Kálmán főispánhoz, hogy ezeket az összegeket a szegénysorsu sebesültek közt széjjelosza. Lesznik Mihályné a katasztrófa ötödik áldozata — mint már táviratban hoztuk — meghalt. Eddig öt sérült és a meghalt családjai jelentettek be kártési igényt Kószl János ellenében, a kinek boltjában a tegnapi takarításnál rejtett helyen még nyolc kiló lőport találtak, a mely a tűzoltásnál átázott. — Kószl nincs vizsgálati fogságban, de senkivel sem szabad érintkeznie; az újságolvasástól is eltilították s feleségével is csak a vizsgálóbíró jelenlétében beszélhet. A szerencsétlen emter tegnap tollat kért a feleségétől s minthogy a kezét alig bírja mozgatni, szájába adták a tollat s úgy írta meg a felesége segédkezése mellett, hogy dr. Jobst Lászlót kívánja védőügyvédjének. Jobst a megbízást el is fogadta.

— **A Barrisonok Aradon.** Dobránszky-nak sikerült néhány előadásra a Bouré igazgatósága alatt levő Barrison testvéreket megnyerni, kik ma kezdik meg előadásukat. Van azonkívül egy 9 tagból álló orpheum társaság is. Az előadásokat családok is nézhetik.

— Zálogházi árverés lesz ma Weisz Dávid helybeli zálogintézetében, melyre az érdekeltek figyelmét felhívjuk.

— **Rövid hírek.** Szerb Pádó községben a múlt héten meg halt egy Jovinov Mari nevű százhusz éves asszony. — Felső-Józsa községben Kovács Andrásné, leánya eltűnése felett való elkeseredésében felakasztotta magát. — **Dorogházon** Nagy András földmives a mezőn összeveszett Szóó István juhással, a ki késéval több súlyos sebet ejtett rajta. — Kassán Sandria Mihály ittas állapotban bevért egy ablakot, melynek cserépei elvágta kezén az ereket. — A szerencsétlen ember elvérzett. — **Légrádon** Halász Zsigmond vasutipályáor fürdés közben a Dunába fullt. — **Madridban** hétfőn borszató vihar volt. Igen sok ablak betört. A képviselőháznak ülésait meg kellett szakítani. Számos közuti vasuti kocsi kisiklott. — **Párisból** táviratozzák: A legutóbbi népszámlálás eredménye szerint Franciaország lakossága 38,228,969 lélek, tehát csak 188,819-el több, mint 1891-ben. — **Kairóból** sürögnyik, hogy pénteken, szombaton és vasárnap 418 kolera-megbetegedés és 347 haláleset fordult elő. Ebből 6 Kairóra és 5 Alexandriára esik.

HYMEN.

Tarjányi Ákos huszárörnagy, néhai Tarjányi Vilmosnak, az aradi szabadelvűpárt boldogemlékü vezértagjának fia eljegyezte Czegében özv. Wass Adámné grófné leányát, Irma a grófkisasszonyt.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Választmányi ülés.** Ma csütörtökön augusztus hó 6-án a hadász-egylet választmányára Michl József külső helyiségében ülést tart, melyre a tagok ez uton is meghívottak. Rószling Mihály és Erk József az ivból tévedésből kimaradtak. — Az elnök ség.

SZINHÁZ ES IRODALOM

* **A mohácsi ütközet.** A harcok történetében oly nagy jelentőségű forduló pontot képező mohácsi csatáról annak mindennemű vonatkozásában minden eddigi leírásnál kimerítőbb képet nyújt Fraknói Vilmos a tízkötetes millenniumi történet most megjelent 78., 19. és 80. füzetében. Ennek a csatának leírását eddig csak hazai források után ismerjük. Most azonban, hogy közzé tették és magyar nyelvre is lefordították Szulejman török szultán táborában az általa vezetett hadjá-

ratok történetéről irt hivatalos naplókat, ennek a csatának lefolyása más oldalról is megvan világítva. Ezen kívül Fraknói Vilmos Irtikailag állítja egybe Brodarics Márk szeremi püspök és kancellárnak és másoknak egykoru feljegyzéseit, valamint a külföldi hírlapok adatai nyomán a mohácsi csata történetét, melynek leírása sehol oly kimerítően és akkora pontossággal megírva nem volt, mint most a nagy történelmi mű IV. kötetében. A szöveg mellett két igen érdekes hasonmásban két újságlapot mutat be a mohácsi csatáról. Ezek az újságok körülbelül olyan alakban és kiállításban jelentek meg, mint késő koros unokák a vásári ponyvákön árult történiák. Még a rajzok is hasonló kivitelűek. Ezenkívül Kuppelwieser összeállítására nyoman bemutatja Fraknói a mohácsi ütközet pontos térrajzát, mely a két hadsereg állásait a csata kezdetétől annak befejezéséig tünteti fel. A nagy történelmi nevezetességű Mohács község jelenlegi távlati rajzát, a Dunáról tekintve, Csérna Károly rajzolta le igen sikerülten. A nagy és szomorú jelentőségű események ily kimerítő és eredeti kutatásokon alapuló megvilágítása is fényesen bizonyítja, hogy mily jó uton járt az Athenaeum, amikor a magyar nemzet történetének megírását több tudósra bízta, kik közül mindegyik abban a korszakban, melynek megírására vállalkozott, teljesen otthonos és járatos, és ennél fogva nem az eddigi könyvekben elszórt tévhiteket terjeszti, hanem a levéltárak, okmányok és egykoru források tekintetbe vételével önálló uton járva igaz, bebizonyodott dolgokat ír le. A nagy vállalat negyedik kötete már befejezéshez közeledik és szeptember közepén megjelenik.

TÁVIRATOK.

A román királyi pár Budapesten.

Budapest, augusztus 5. (Saj. tud. táv.) Károly román király és Erzsébet román királyné ma reggel 7 óra 40 perczkor a keleti pályaudvaron Budapestre érkezett. A királyi pár fogadására a pályaudvarban megjelent a román konzul nejével és a román konzulatusi titkár szintén nejével, továbbá Pekáry József kir. tanácsos főkapitányi helyettes, Lachnitt János állomásfőnök, Kovács üzetvezető és Szombafalvy Albert rendőrtanácsos, detektívfelügyelő. A román konzul és a titkár telessége pompás virágbokrétát adtak át a királynénak, aki kocsijában maradt. A román király kiszállt és megreggelizett a pályaudvarban. A reggeli után ismét felszállt a kocsijába és 8 óra 35 perczkor tovább utazott a királynéval Bécsbe.

Egy szép asszonyért.

Budapest, augusztus 5. (Saj. tud. távirata.) Br. F. kapitány és F. tartalékos hadnagy afférje a mai napon elintézését nyert. A sértés súlyos voltánai fogva a párbaj is a leg-súlyosabb feltételek mellett ment végbe. A Ferencz-József laktanya vivó termében gyűltek össze az ellenfelek segédekkel. Először pisztolypárbajt vívtak háromszori golyóváltással, melynek eredménytelensége után karddal folytatták a legszigorubb feltételek mellett. Rövid viaskodás után F. hadnagy a fején oly súlyos sebet kapott, hogy rögtön összeesett s a párbajt folytatni kénytelen volt.

A konokul vádaskodó ügyvéd.

Budapest, augusztus 5. (Saj. tud. táv.) Az egész fővárosban nagy feltűnést kelt Lederer ügyvéd azon feljelentése, melyet Szohner Olga ellen rágalmazás czimén tett. Ismeretes még azon nagy port felvert per, mely Jászai Mari és Szohner Olga között hosszú időnkig tolyt, s melyet Jászai ügyvédje Lederer közbenjárására Szohner Olga szüntetett meg az által, hogy a béke kedvéért panaszától elállott, habár a másod-bírótság Jászait akkor elítélte. A bíróság Lé-

derer feljelentését félretette, az iratokat pedig áttette a bírósághoz azon czélból, hogy az Lederer ellen konok perlekedés czimén indítsa meg a fegyelmi vizsgálatot.

Az idegenforgalom.

Budapest, aug. 5. (Saj. tud. távirata.) A fővárosba tegnap összesen 15279 idegen érkezett a vonatokon. Ebből a keleti pályaudvaron jött 7850, a nyugatira 6584, a délin 845. Elutazott a fővárosból összesen 15559 ember. És pedig a keleti pályaudvaron 7830, a nyugatira 6971, a délin 758.

A czár Franciaországban.

Páris, augusztus 5. (Saját tud. távirata.) A „Nord“ megerősíti, hogy az orosz czár Franciaországba való utazása elhatározott dolog. Azonban hozzá teszi, hogy az utazás ideje még nincs megállapítva.

Eltölt anarchista.

Páris, augusztus 5. (Saját tud. távirata.) Berthe anarchistát, a kit nemrég tartóztattak le, Havréban négy havi fogházra ítélték. Midőn Berthét letartóztatták, egy tört találtak nála.

Li Hung-Csang.

London, augusztus 5. (Saj. tud. távirata.) Li-Hung-Csang tegnap meglátogatta Salisbury lordot. A két államférfi egy órahosszat volt együtt s tolmács segítségével társalogtak. Azután meglátogatta a felsőházat és az alsó házat, ahol Chamberlainnal beszélgetett.

Bányaszernesétlenség.

London, augusztus 5. (Saj. tud. táv.) Neath mellett, DélWalesben tegnap egy szénbányában erős robbanás volt, melynek következtében két ember életét veszítette és többen megsebesültek. Több embert a romok maguk alá temettek.

REGÉNY CSAERNOK.

Vasuton.

(Cramer holland novelláiból.)

— Az „Aradi Közlöny“ számára fordította: —

[4]

Városv Malvina.

(Folytatás.)

A vonat minden baj nélkül érkezett rendezetési helyére, Amsterdamb. Hová lettek utitársaim, nem tudom. A szenvedő hölgyet isegitem a kiszállásnál és még egyszer részeseülhettem azon kiváló élvezetben, hogy szóval és arczifejezéssel tudtomra adá, hogy félig halott, s hogy ennek oka természetesen semmi más, mint azon hiányos gondoskás, melyben leánya részesíti. A szegény gyermek szó nélkül tűrte ezen igaztalan szemrehányásokat, de az elválásnál oly fájdalmasan és kérdve pillantott reám nagy szemekkel, mintha arczomról akarná e vádak igazságát vagy alaptalanságát leolvasni.

Pár látogatás után a — Rondeel — fogadóba tértem és azon városban háltam meg, hol minden halandó ismerte a leideni tanuló édes atyját, azon tanulóét, kinek meg kellett mutatnia, hogy az apja fia.

Hálószobám világos vala, ágyam tágas és puha, az ágynemű pedig hófehér, s én még sem tudtam aludni. Mindig az én nyájas otthonomra gondoltam és folytonosan 3 éves kedvenczem lebegett előttem, a mint mókna arczoskájával mindenféle képeket vágott különféle tréfás mozdulatok kíséretében, hallám gyerekes csevegését, nevetését, kacaját, de láttam makacosságát is, a mint lábacsokjával dobogott, s halottam sikoltozását és kinzó követelését, mig — nos igen, mig — az óhajtott csend kedvéért és azon feltevéstünkre, hogy máskor jobban viseli majd magát, mindannyiszor teljesítjük kívánságait, vagy a mint a szülők kevésbé kedvező hangulata következtében „Helytelen gyermek“ felkiáltással egy csak hamar teledésbe menő büntetést szabunk reája.

Szünet nélkül eszembe volt a piczike, s

nem tudom, hogyan, de közben közben folyton lelki szemeim előtt lebegtek mindazon gyermekek is, kiket a fentirt délutánon láttam és a kirkól ugyan-ikor hallottam.

Szegény kis népség! Vajjon keservesen sirva álljátok-e majd körül szüleitek ravatalát?

Szeretetre vágyó szíveteket ők eltaszták maguktól, nemde? A helyett, hogy saját melegítő szerelmükkel ajándékoznának meg, bérelt pénzen idegenek szeretetét vásárolják meg számotokra. Szegény Mariska!

Panaszaikkal és örökös jajveszékéseikkel megfosztanak az életről való helyes ítélattól és féltékennek, embergyűlölökké tettek benneteket — egyedül fogtok állni a világon, egyedül és oly magánosan, aggodalmasan, mint egy gyermek, ki még járni se tud; — önbizalom, bátorság és szeretet nélkül. — Szegény Aletta!

Habókos elméleteik kísérleti eszközül használtak fel benneteket és bolondokat nevelnek belőletek. — Szegény Samuka!

Ijúságotok által tapálták kényelem — szeretetüket — falábon táncoltak. Szüleitek porrá váltak és ti hová, merre akartok menni? Mihez akarsz fogni te fiu? . . . És te leány, mit akarsz csinálni? . . . Oh irtózatos!

Hibáikat és vétségeiket előnyök és érények gyanánt rajzolták lelki szemeitek elé és így szerencsétlenek vagytok, ugy-e bár? Nem bírtok, nem is imádkoztat, mert sirni és imádkozni nem tudtok többé, ellenkezőleg, még jobban belemerültök a bűn fertőisébe, mert átkoztatok atyátokat! Szegény tanuló!

Es az én gyermekem? a mi édes egyetlen gyermekünk? Oly fenyegetőleg állott képezetem előtt; nem hiszelgett nekem, nem cizirógatott, hanem dobogott lábával és én — én nem tudom mit csináltam. Csak annyit tudok, hogy azon éjjel borzasztó álmom volt és én a következő reggelre kelve, ajkaimon egy aggodalmas, „miként”-tel ébredtem fel.

Az első reggeli vonattal elhagytam Amsterdamot és a pompás Geldernbe utaztam.

Sűrű reggeli köd lebegett a vetés felett, de remélhettük, hogy nemsokára elvonul és szép napunk lesz.

Isten hozott kedves napsugár! Ime keresztültört a ködfátyolon; előbb a közel fekvő szántóföldek, fák és majorok lőnek láthatóvá, majd az egész vidék vidor fényben ragyogott.

Üdvözöllek, drága napsugár!

Az én szellememre is nehéz köd ereszkedett, de az aranyos fényugár nemsokára elűzi azt és magával ragadja fölfele és aztán . . .

Nem tudom mennyi ideig bámultam így a tovareplő tájakra, míg szellememet részben szürke köd tartá fogva, de végre, a mint a vonat gyorsasága az Utrecht előtt fekvő állomások egyikének közelében mindinkább alászállott, sajátos látvány tárult ott szemeim elé. Mit láttam?

Parasztfőzököt, izmos pórfut pillanték meg, öreg anyókat vivén ölben, ki sovány karjaival átölelve tartá napbarnította nyakát.

Mindenesetre sajátos látvány! Az anyóka viaszsárga, mélyen redőzött arca e fiu vállán pihenve, kinek egészséges, ifju tdeségtől viruló arczszinét az erőködés még pirosabbra festé.

A vonat megállott. Egy fiatal házaspár egymásután meleg osókokat lehelt az öreg szájára és a gőzép zaja és a körülállók lár-mája daozára tisztán hallottam a mindkét részről váltott szívélyes bucsuzavakat és végre az intő figyelmeztetést.

— Isten veled, anyám! Jó utat! Isten áldjon, Evert! Le ne ejtsd! Hallod?

— Ne féljete! Isten megáldjon Jantje és Vilmos! — Az anyóka bölintott fejével és ajkait mozgató, de nem érthetem, mit mondott.

Ezen különös utitársakat nem szalaszthatom el. Szerencsére III. osztályu jegyet váltottam és miután több utas kiszállt, szakaszomban elég hely volt számukra.

— Erre barátaim — kiáltám a nyitott ajtón, s a fia al férj, ki előbb vett észre, sietve figyelmezteté az anyókat czipelő fut:

— Gyorsan, Evert, gyorsan! Abban a kocsi-ban még van hely, az az ur segíteni akar neked. Hamar, de gyázza!

Előbb a bal oldalon kell felszállnod, kü-

lőnben megüti a lábát. Így, én majd hátulról segíték, s ha az az ur szintén akar oly szives lenni, hogy segítsen egy kissé. . .

— Oh, hagyj csak egyedül felszállnom! — mondá Evert.

— Nem bánom — felelé Vilmos — hisz már benn is vagy. Isten áldjon, anyám! Jantje is üdvözl és jó utat kíván. Légy erős és Isten segítségével a pappelndami bucsun!

Az anyóka, a ki melletttem a pórfu ölben ült, remegő hangon mondá:

— Isten áldjon, Vilmos! Isten áldjon Jantje! Isten őrizzen, gyermekeim, maradjatok jó egészségben. Isten megáldjon ad-dig is!

— Vigyázn! — Bamsz! A kalauz minden teketória nélkül becsapta az ajtót.

Jantje kívül lábujjhegyre állt, hogy anyjának utolsó „Isten hozzád”-ot inthessen. Vilmos utánunk kiáltá:

— Vigyázz, Evert az átszállásnál Utrechtben és Ondewaternél! és a vonat elro-bogott.

(Vége következik.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenesz Lajos özég jelentése. —

Budapest, augusztus 5.

G a b o n a ü z l e t: Buzát ma jól kínáltak, a vételkedv mérsékelt volt s az irányzat változatlan maradt. Elkelt 30000 métermázsza buza változatlan napi áron.

H a t á r i d ő ü z l e t: Dacára Amerika némi szilárdságának nálunk igen lanyhán indult az üzlet míg később az élénkebb vásárlási kedvre némileg megezilárdult az üzlet.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	6.21— 6.22
Tavaszi buza	6.61— 6.62
Buza május—júniusra	—
Tavaszi tengeri	8.41— 8.42
Őszi tengeri	8.58— 8.54
Tavaszi zab	—
Őszi zab	5.08— 5.04
Tavaszi rozs	—
Őszi rozs	5.13— 5.14
Tavaszi repce	10.60—

E r t é k t ő z s d e: Valamivel élénkebb hangulatra szilárdabb kezdet s ugy is szárlatig szilárd maradt.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	375.75
Magyar hitelrészvény	385.50
Osztrák államvasut	356.75
Lombard	—
Jelszáló hitelbank	242.50
Rima-Murányi	—
Villamosvasut	—

— **A sertésvész terjedése.** L u g o s r ó l telegrafálják, hogy ott ismét nagy mértékben pusztit a sertésvész. A megyéből a központba érkezett jelentések szerint ma már 140 község van a vészttől fertőzve.

— **A mezőgazdasági termények behozatalához.** Igen kicsik azok a mennyiségek, a melyeket hazánk a mezőgazdasági terményekből importál s a nyilvánosság ezen, nagyobbreszt a határszéli forgalomban bejövő árukat nem is igen szokta figyelembe venni. Azonban ezek nincsenek minden tanulás nélkül. Gabona, hüvelyesek, lisztből a múlt év első felében — a most megjelent árniforgalmi statisztikai adatok szerint — 1,678,000 mm., ez év hasonló időszakában 1,194,000 mm. hoztunk be. Körülbelül egy fél millió métermázsza idegen provenienciával kevesebb jött be tehát hozzánk ez éven. Főzelék, gyümölcs és növényekben szintén nagy a csökkenés — a múlt év első felében t. i. 313776 q volt a behozatal az ideiben csak 189,868 q. Vágó és igás marha tavaly január—júliusban 33,771 drb, ez idén csak 26,868 drb került be hozzánk. Kivitelünk a gabonából nagyobb volt a folyó év szóban levő időszakában (10,504,273 q) mint tavaly (8,402,746 q); főzelék gyümölcs stből szintén (550,025 mm. 618,422 q hoz.) Ellenben az állatkivitel 811,024 drbról 429,617 dora csökkent. A folyó év első fele tehát a mezőgazdasági produktumok közül az állatok forgalmára volt a legkedvezőtlenebb.

— **Budapest-kőnányal sárliskereskedelmi csarnok.** 1896. évi augusztus 4-én. Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű 1. Öreg nehéz (páronként 400 klgron felüli súlyban) —. —. — krig.

Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) —. —. — krig. Fialal nehéz (páronként 320 klgron felüli súlyban) —. —. — krig. Fialal közép (páronként 251—320 klgr. súlyban) 47.—48 krig. Fialal könnyű (páronként 250 klgr. terjedő súlyban) 48.—49 krig II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (páronként 280 klgron felüli súlyban) —. —. — krig. — Közép (páronként 220—280 klgr. súlyban) —. —. — krig. — Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő súlyban) —. —. — krig. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klgron felüli súlyban) —. —. — krig. Közép (páronként 220—260 klgr. súlyban) —. —. — krig) — Könnyű páronként 220 klgrig terjedő súlyban) —. —. — krig. — S a r t é s l e t - s z á m 1896. augusztus hó 2-án volt készlet 6658 darab. 1896. augusztus hó 3-án felhajtator: — darab. 1896. augusztus hó 3-án elszállítottatott 154 darab. Augusztus 23-án maradt készletben 6489 darab. A hízottsertés árliskirányzata: Változatlan.

S z e z z e t e t.

— Augusztus 5. —

Mai jegyzéseink: Késsáru nagyban ayera szesz 51 forint — krajczár, kocsinyber 51 forint 50 krajczár hordó nélkül, per 100 liter $\frac{1}{2}$ beleértve 35 frt fogyasztási adót. Szárlított moslék 5 frt 20 kr. métermázsánként.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 5. d. n. 5 óra.

aza bánási uj	6.85— 6.70
Buza tiszavidéki	6.40— 6.75
Buza pestvidéki	6.35— 6.70
Buza fejeermegyei	6.35— 6.70
Buza bácskai	6.45— 6.80
Rozs uj, elsőrendű	5.30— 5.35
Rozs uj, másodrendű	5.25— 5.30
Arpa takarmány	—
Arpa égetni való	—
Arpa sörfőzdei	—
Zab	5.90— 6.25
Tengeri bánási	8.55— 8.60
Tengeri másnemű	8.45— 8.55
Káposzta-repce bánási	9.50—10.—
K. les	—
Buza márczius—április	6.50— 6.62
Buza szeptember—október	6.20— 6.21
Buza május—június	—
Rozs szeptember—október	5.18— 5.15
Tengeri május—június	8.54— 8.55
Tengeri július—augusztus	—
Tengeri októberre	8.33— 8.35
Zab márczius—április	—
Zab szeptember—október	5.03— 5.05
Káposzta-repce augusztus—szeptember	10.65—10.75

KIS LOTTO.

Prágai:

42, 38, 80, 18, 65

Nagy-Szebeni:

68, 37, 51, 60, 47,

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Csak néhány napig.

DOBRÁNSZKY SÖRCSARNOKÁBAN.

Ma csütörtökön, augusztus hó 6-án és a következő napokon

ELITE - ORPHEUM

Bouree József igazgatása alatt.

5 hölgy. 4 férfi.

Naponta fellépte a nagyon mulatságos paradistáknak

DARRISON

testvérnek.

Naponta 2 uj bohózat.

Szolid családi műsor.

Kezdeté 8 órakor. Belepti díj nincs.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Az aradi járás főszolgabírájától.

4646/896.

1063.

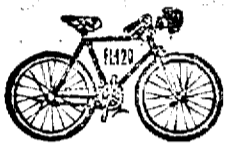
Pályázati hirdetmény.

Aradvármegye aradi járásba kebeleztet s lemondás folytán üresedésbe jött fakerti körjegyzői állásra pályázatot nyitok és felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I-só t.-cz. 6-ik §-ában körülírt képesítésüket és eddigi működésüket igazoló bizonylatokkal felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi augusztus hó 21-én délután 5 óráig annál is inkább nyujtsák be, mivel a később beadott kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A körjegyzőség Fakert, Zimándköz és Zimándujfalu községekből áll, s a választás folyó évi augusztus hó 22-én d. e. 9 órakor Fakerten a község házában lesz megejtve.

Arad, 1896. július 25.

Ortutay Gyula
főszolgabíró.

Szállítok önnek kifogástalan, legfinomabb, minden az 1896. évben történt újításokkal ellátott prima „Pneumatic” biciklit eredeti angol szerkezettel beleértve a felszerelést csak 120 frért 1 évre irásbeli jótállás mellett, készpénz fizetés mellett. Rundbakin M. Bócs, II. Glockengasse 2. 871

A nagyhalmágyi járás főszolgabírájától

4466/1896. köz. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A pleskuczai körjegyzői lak kijavítására árlejtést hirdetek s az árlejtésnek a pleskuczai körjegyzői irodában leendő megejtésére határidőül f. évi augusztus hó 17. napjának d. e. 11 óráját tűzöm ki.

Az árlejtési feltételek a következők:

1. Árlejtési szándékozók a 3583 frt 84 kral előirányzott kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirban letenni tartoznak, mit a vállalkozó csak a munka felülvizsgálatát követő egy év múlva megejtendő utófelülvizsgálat után s annak eredményéhez képest vehet fel.

2. Vállalkozó az építési munka előhaladásához képest részlet fizetéseket igényelhet, ezek azonban a teljesített munka értékének 2/3-át felül nem multhatják.

3. A községek fentartják maguknak, hogy az építési anyagokat a költségvetésben felvett egység árak mellett előállíthassák s az építés helyszínére szállíthassák s hogy ugyancsak a költségvetés szerinti egység árak mellett az előirányzott földmunkát közmunkaerővel, vagy más módon maguk végeztethessék.

4. Az árlejtés leütése után a létrejött jogügylet vállalkozóra azonnal kötelező, a községeknek azonban csak a képviselőtestület jóváhagyása után.

5. Az árlejtési jegyzőkönyv, szerződés, esetleg egyéb okmányok bélyegköltségeit, valamint a hirdetmény közzétételével felmerült költséget vállalkozó viseli.

6. Köteles a vállalkozó az építési munkát 1896. évi október hó végéig teljesen befejezni. E határidő be nem tartása esetén jogában áll a községeknek minden egyes napi késedelem után a vállalati összeg 1%-át kötbér címén visszatartani.

Az árlejtés egyéb feltételei a pleskuczai körjegyzői irodában, a terv és költségvetés pedig hivatalomban tekinthető meg.

Nagy-Halmágy, 1896. július 28.

Csukay Gyula,
főszolgabíró.

1076

Aradi légszeszvilágítási vállalat.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy a légszesz igénybevételenek megkönnyítése végett hajlandók vagyunk légszeszbevezetést kívánatra ingyen létesíteni olyképp, hogy díjtalanul létesítjük a világítási berendezést két csőnyílásra, valamint a berendezést a főzéshez. Ezen előnyökkel szemben az új bérleti kötelezettséget vállal, hogy három egymást követő éven át 36 forint 50 krnyi, azaz naponként átlag legalább 10 krnyi légszeszt fog fogyasztani. A kötelezett fogyasztás tehát ezekhez képest aránylag egészen jelentéktelen.

A világítási készülékeket, lírákat, lámpákat a fél fizeti. Az Aradi légszeszvilágítási vállalat jelenékeny mennyiséget tart raktáron. — A légszeszmérőért, valamint a főzőkészülékért jelentéktelen havi bér fizetendő. — A légszesz ára a következőleg lett leszállítva:

Világítási célra köbméterenként 16 kr.

Fűtési, főzési és motoros célokra 8 1/2 kr.

Nagyobb légszeszberendezés esetén az igazgatóság más kedvező megállapodásra is hajlandó lépni a felekkel.

Kéretik a t. közönség kívánatait szóval, vagy írásban a vállalat irodájához intézni. A személyzet a legnagyobb előzékenységgel s szíves készséggel nyujt minden felvilágosítást.

1067

865/896

Tauczi körjegyző.

16081/1896.

Árlejtési hirdetmény.

Melylyel alólirott körjegyző által közhírré tétetik, hogy Taucz község házában felépítendő istálló és óll-ra nézve törvényhatóságilag engedélyezett 1576 frt 22 kr, kikiáltási ár mellett f. évi augusztus hó 15. napján d. e. 11 órakor Tauczon a jegyzői iroda helyiségében nyilvános árlejtés fog tartatni.

Melyre árlejtési óhajtók azzal hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek terv és költségvetés alulirotnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Taucz 1896 évi augusztus hó 3-án.

Nika

1078

körjegyző.

Gazdák és szőlőbirtokosok
figyelmébe!

Félig és egészen érett

istálló trágya

kapható:

AZ ELSŐ ARADI GYÁRTELEP
RÉSZVÉNY TÁRSASÁGNÁLARAD, Sága pécskai ország-ut
1079. 13/14.

Egy a jegyzői teendőkben

jártas

egyén

évi 230 frt fizetés és a szokásos teljes ellátás mellett alólirottánál

alkalmazást nyerhet.

Taucz, 1896. aug. hó 2-án.

Nika,
jegyző.

1074

Hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. Belügyminister úr 62730/1896. II. szám alatt kelt rendeletével közli azon módosítást, melylyel a közhasználatú törvényhatósági távbeszélő hálózatok létesítésének feltételeit megállapító 1893. évi 27457. szám alatt kiadott rendelet IV-15. és IV-16. pontjai menynyiben lettek megváltoztatva, vagyis hogy az egyes előfizetők a posta-hivataltól a lakásukig vezető előfizetői vonalat mily feltételek alatt építhetik, fentarthatják, vagy átalakíthatják.

Ezen fenthivatolt rendelet jelen hirdetés száma alatt, Arad szab. kir. város levéltárában, az érdekeltek által, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Arad, 1896. évi július hó 25-én.

A városi tanács.

2008/1896. pm.

Hirdetmény.

Néhai Pálffy Jozsefné sz. Kishalmy Klementina emlékezetére idb. Kishalmy Ferencz úr által tett alapítvány 4000 ftnyi tőkéjének 200 ftot tevő egy évi kamatai, mint kiházasítási vagy üzlet berendezési segély összeg a f. évi augusztus hó 19-én egy az aradi polgári jótékony ndegylet árvaházában nevelt kifogástalan erkölcsös szorgalmas árvának vagy egy oly egységnek, ki szintén a nevezett árvaházban neveltetett, s mint nagykorú lép házasságra vagy kezd üzletet, — kifognak adatni.

Azok tehát, kik ezen segélyt elnyerni óhajtják s a megjelölt minősítéssel bírnak, fohivatnak, hogy kérvényüket hozzám 1896. évi augusztus hó 17-éig benyujtsák.

Aradon, 1896. évi július hó 26-án.

Salacz,

kir. tanácsos, polgármester

4014/1896.

Hirdetmény.

Közírré téteik, hogy Aradon f. évi július hó 29-én egy drb. körülbelül 18 éves, pej szőrű, magas termetű, homlokán fehér foltos ló — bal füle kajla — bitangságba vétetett.

A tulajdonos f. évi aug. hó 21-ig Arad sz. kir. város kapitányi hivatalánál jelentkezhetik s tulajdonjogát beigazolhatja.

Ha tulajdonjogát be igazolni képes tulajdonos a fenti határidő alatt nyilvános árverésen, nem jelentkezik, az állat, mint gazdátlan jószág el fog adatni.

Arad, 1896. július 31.

Kapitányi hivatal.